

Druk nr 1588
Warszawa, 9 maja 2003 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Komisja Odpowiedzialności
Konstytucyjnej
ODK-020-1-2003

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu, Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o Trybunale Stanu.

Zgodnie z art. 34 ust. 2 pkt 7 regulaminu Sejmu przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Do reprezentowania Komisji w pracach nad projektem ustawy został upoważniony poseł Józef Zych.

Przewodniczący Komisji

(-) Józef Zych

USTAWA

z dnia 2003 r.

o zmianie ustawy o Trybunale Stanu

Art. 1.

W ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o Trybunale Stanu (Dz.U. z 2002 r. Nr 101, poz. 925) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) w ust. 2 wyrazy „przedawnienie odpowiedzialności karnej” zastępuje się wyrazami „przedawnienie karalności”;

b) dodaje się ust. 6 i 7 w brzmieniu:

„6. Jeżeli przeciwko osobom, o których mowa w ust. 4, prokurator wszczął postępowanie karne zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym Marszałka Sejmu.

7. Gdyby w tej samej sprawie przeciwko osobom, o których mowa w ust. 4, toczyło się postępowanie odpowiedzialności konstytucyjnej lub karnej przed Sejmem, Sejm może zażądać przekazania sprawy przez prokuraturę Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej.”;

2) w art. 3 wyrazy „choćby nieumyślnie” zastępuje się wyrazami „umyślnie lub nieumyślnie”;

3) w art. 9:

a) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Przesłuchanie przez Komisję świadków powinno być dokonane z zachowaniem przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.”;

b) w ust. 9 wyrazy „uznaje się za nieprzedstawiony” zastępuje się wyrazami „nie podlega rozpatrzeniu”;

4) w art. 10 w ust. 2 wyrazy „odpowiadać warunkom wymaganym” zastępuje się wyrazami „spełniać ustawowe wymogi wymagane”;

5) w art. 11:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej przedstawia Sejmowi sprawozdanie z prac nad każdą przekazaną jej sprawą wraz z wnioskiem o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej lub o umorzenie postępowania w sprawie. Uchwała Sejmu o pociągnięciu do odpowiedzialności konstytucyjnej powoduje zawieszenie w czynnościach osoby, której dotyczy. Zasada powyższa nie dotyczy posłów. Uchwała Sejmu w przedmiocie pociągnięcia do odpowiedzialności karnej posła stanowi zarazem wniosek o uchylenie immunitetu poselskiego.”

b) uchyla się ust. 1a;

6) w art. 13:

a) w ust. 3b w zdaniu pierwszym po wyrazie „uchwała” dodaje się wyraz „Sejmu”;

b) dodaje się ust. 3c w brzmieniu:

„3c. Jeżeli Komisja występuje z wnioskiem o umorzenie postępowania z powodu przedawnienia, wówczas Marszałek Sejmu jako Przewodniczący Zgromadzenia Narodowego stwierdza umorzenie postępowania w sprawie.”;

7) w art. 13a ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Kontynuując postępowanie Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej nie jest związana uchwałami przez komisję sejmową, która uprzednio rozpatrywała daną sprawę jednak w poczet materiału dowodowego zalicza się dowody zebrane w dotychczasowym postępowaniu.”;

8) w art. 17 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Utratę stanowiska sędziego Trybunału Stanu stwierdza Marszałek Sejmu informując o powyższym Sejm.”;

9) w art. 18 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. W przypadku ujawnienia danych, które stanowią tajemnicę państwową Komisja zobowiązana jest do zapewnienia warunków, aby w tym czasie w posiedzeniu nie brały udziału osoby niedopuszczone do korzystania z tych danych.”;

10) w art. 19:

a) dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Jeżeli przy rozpoznawaniu sprawy przez Trybunał Stanu w pierwszej instancji wyłoni się zagadnienie prawne wymagające wykładni ustaw Trybunał może odroczyć rozpoznanie sprawy i przekazać zagadnienie do rozstrzygnięcia przez pełny skład Trybunału Stanu. Jeżeli przy rozpoznawaniu środka odwoławczego w drugiej instancji wyłoni się zagadnienie prawne wymagające wykładni ustawy Trybunał odwoławczy może odroczyć rozpoznanie sprawy i przekazać zagadnienie do rozstrzygnięcia przez pełny skład Trybunału Stanu.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Stanowisko w sprawach dotyczących pytań prawnych przyjmuje Trybunał Stanu w pełnym składzie z wyłączeniem sędziów, którzy wchodzili w skład Trybunału w instancji, która skierowała pytanie.”;

11) w art. 20 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Jeżeli w postępowaniu przed Trybunałem Stanu zachodzi potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego Trybunał Stanu czyni to we własnym zakresie.”;

12) w art. 23 uchyla się ust. 2;

13) w art. 25:

a) w ust. 1 w pkt 3 skreśla się wyrazy „oraz utratę zdolności do ich uzyskania”,

b) w ust. 3 wyraz „chociażby” zastępuje się wyrazami „umyślnego lub”;

14) art. 26 otrzymuje brzmienie:

„Art. 26. Za czyny stanowiące przestępstwo Trybunał Stanu wymierza kary przewidziane w ustawach.”;

15) art. 28 otrzymuje brzmienie:

„Art. 28. Właściwością Trybunału Stanu objęte są również czyny popełnione przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy o ile w czasie popełnienia były one zabronione pod groźbą kary. Jeżeli czyn popełniony przed dniem wejścia w życie ustawy polegał na umyślnym lub nieumyślnym naruszeniu Konstytucji lub ustawy Trybunał Stanu ogranicza się jedynie do stwierdzenia dokonanych naruszeń prawa.”.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie w ciągu 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Potrzeba głębokiej nowelizacji ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o Trybunale Stanu wynika z kilku zasadniczych powodów:

1. Prezydencki projekt zmiany ustawy o Trybunale Stanu nie uwzględnił kilku istotnych problemów tak o charakterze merytorycznym jak porządkowym, legislacyjnym z czym zgodzili się przedstawiciele zarządu Prezydenta RP. Skoro zatem doszło do nowelizacji ustawy o Trybunale Stanu z inicjatywy Prezydenta RP zapoczątkowane prace nad pełną nowelizacją ustawy, rzeczą logiczną jest aby te projekty nowelizacji połączyć i procedować nad nimi równocześnie. Taką wolę jednomyślnie wyraziły Komisje: Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Odpowiedzialności Konstytucyjnej.
2. W czasie rozpatrywania wniosków wstępnych o pociągnięcie określonych osób przed Trybunał Stanu Komisja natrafiła na problemy między innymi proceduralne, które wymagają jednoczesnego rozstrzygnięcia.

Zaliczyć do nich należy problem postępowania w razie 10-letniego okresu przedawnienia w odniesieniu do Prezydenta oraz innych osób. Chodzi o to, kto ma ostatecznie podjąć decyzję o umorzeniu postępowania w razie stwierdzenia przedawnienia. W stosunku do Prezydenta (Przewodniczący Zgromadzenia Narodowego, czy Zgromadzenie Narodowe) z braku jednoznacznego rozstrzygnięcia tej sprawy w obowiązującej ustawie o Trybunale Stanu powstało wiele interpretacji. Aby sprawę rozstrzygnąć w sposób jednoznaczny i racjonalny proponuje się, aby w takim przypadku decyzję podejmował Marszałek Sejmu RP (jako Przewodniczący Zgromadzenia Narodowego w stosunku do Prezydenta, lub Marszałek Sejmu w stosunku do innych osób).

Innym ważnym zagadnieniem jest problem równoczesnego prowadzenia sprawy przez Prokuraturę w razie podejrzenia popełnienia przestępstwa przez osobę, która podlega orzecznictwu Trybunału Konstytucyjnego oraz Sejmową Komisję Odpowiedzialności Konstytucyjnej, gdy chodzi o odpowiedzialność Konstytucyjną albo karną i konstytucyjną.

Wobec braku jednoznacznego uregulowania tej sprawy w ustawie o Trybunale Stanu stanowisko zajął Trybunał Konstytucyjny. Aby uniknąć w przyszłość różnego rodzaju komplikacji proponuje się dodanie w art. 2 ust. 6 i 7 stanowiące, że:

„6. Jeżeli przeciwko osobom, o których mowa w ust. 4, prokurator wszczął postępowanie karne zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym Marszałka Sejmu.

7. Gdyby w tej samej sprawie przeciwko osobom, o których mowa w ust. 4, toczyło się postępowanie odpowiedzialności konstytucyjnej lub karnej przed Sejmem, Sejm może zażądać przekazania sprawy przez prokuraturę Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej.”

Ponadto proponuje się uregulowanie sprawy przesłuchania świadków z uwzględnieniem zapisów ustawy o ochronie danych osobowych oraz sprawy przesłuchania osób, które ujawniają tajemnicę państwową i służbową.

Pozostałe sprawy proponowane w nowelizacji dotyczą bądź zagadnień ściśle legislacyjnych, bądź zmierzają do ujednoczenia postępowania z uwzględnieniem przepisów zamieszczonych w innych ustawach.

3. W czasie drugiego czytania Prezydenckiego projektu zmiany ustawy o Trybunale Stanu Klub Parlamentarny Unii Pracy zgłosił zasadnicze poprawki, które wykraczały znacznie poza nowelizację Prezydenckiego projektu a w istocie są zbieżne z wnioskami Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej. podobnie rząd zgłosił uwagi do Prezydenckiego projektu ustawy, które nie mogły być uwzględnione na obecnym etapie prac nad Prezydenckim projektem ustawy o Trybunale Stanu.

Powyższe w pełni uzasadnia zgłoszenie przez Komisję Odpowiedzialności Konstytucyjnej projektu zmiany ustawy o Trybunale Stanu.

Proponowana nowelizacja nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, dnia 12 maja 2003 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o Trybunale Stanu z prawem Unii Europejskiej

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Monitor Polski z 2002 r. Nr 23, poz. 398) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o Trybunale Stanu (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 925). Większość zaproponowanych zmian ma na celu doprecyzowanie pojęć ustawowych albo dostosowanie ustawy o Trybunale Stanu do przepisów innych ustaw (w szczególności do ustawy o ochronie danych osobowych).

2. Stan prawa wspólnotowego w materii objętej projektem

Prawo wspólnotowe nie reguluje materii objętej proponowaną ustawą.

3. Układ Europejski

Żadne z postanowień Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską z jednej strony a Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi z drugiej (Układ Europejski) nie dotyczy materii będącej przedmiotem omawianego projektu.

4. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa wspólnotowego i postanowień Układu Europejskiego

Prawo wspólnotowe oraz postanowienia Układu Europejskiego nie regulują kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu ustawy.

5. Konkluzja

Zakres przedmiotowy projektu ustawy o zmianie ustawy o Trybunale Stanu nie jest objęty przepisami prawa wspólnotowego i obowiązkiem dostosowawczym wynikającym z Układu Europejskiego.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Studiów i Ekspertyz

Wiesław Staśkiewicz